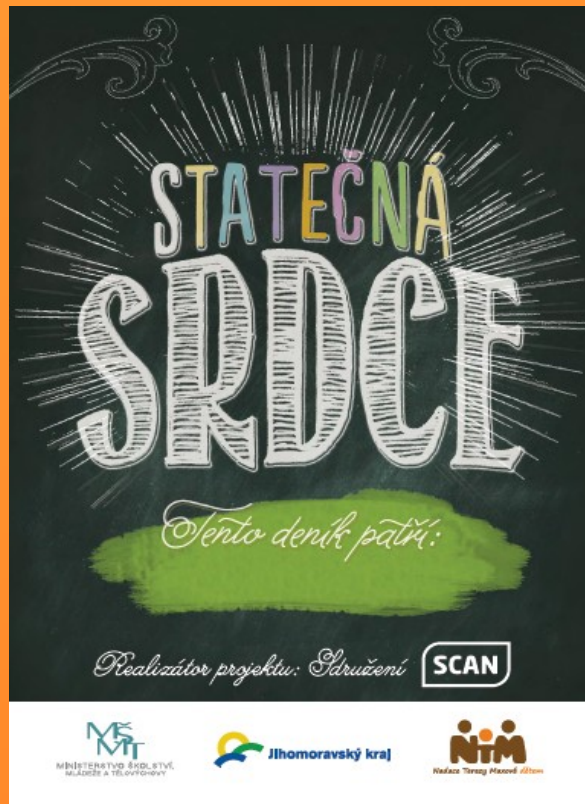

Konference PPRCH 2013

projekt: Statečná srdce

realizátor: Sdružení SCAN

Mgr. Kateřina Smutná, PhDr. Veronika Novotná

Specifika dětí z DD

- nelze obecně definovat (každá skupina dětí je jiná)
- často však sociálně patologické jevy u rodičů - u většiny dětí v ústavní péči můžeme pozorovat výraznou genetickou zátěž (alkoholismus rodičů, trestná činnost, snížený intelekt) (Purková 2009, Sobotková 2010)
- častěji se tedy objevuje u dětí nižší intelekt (ať už vlivem genetické zátěže nebo jako součást deprivace) → je potřeba být hodně konkrétní, zadání aktivit říkat co nejméně slovy, jasně, stručně, opatrně používat metafory
- v prostředí DD se nachází poměrně vysoké procento dětí s diagnostikovaným ADHD (spojení poruchy pozornosti se slabou selektivní citovou vazbou zhoršuje její klinický obraz (Rutter, Roy, Kreppner, 2002)

- i u dětí, které nemají diagnostikovanou poruchu ADHD, je častá tendence k rychlému rozptýlení pozornosti, proto je potřeba střídat aktivity a zaměřit se na motivaci, proč něco děláme
- dítě formuje svou identitu především na základě osobních prožitků a zkušeností a většina dětí přicházejících do náhradní rodinné péče z péče ústavní vzpomínky na původní rodinu žádné nemá, nebo mají emočně stresující a nepříjemný náboj (Sobotková 2010) → práce na posilování vlastní identity, sebepřijetí, sebehodnotě
- celkově dát čas na navázání kontaktu
- volit zprvu bezpečná témata – u některých skupin se vyplatilo vést nejprve diskuse o druhé osobě (př. proč lidi vašeho věku kouří, co byste jim poradili atd.), teprve poté se zaměřit na jejich vlastní zkušenost, ptát se na ně samotné

Tvoření skupin dětí vhodných pro tento typ preventivního programu

- děti, co chtějí x ti, co by to potřebovali
- různorodost dětí
- věková blízkost
- zvážit přítomnost dětí, pro které je skupinová práce z nějakého důvodu aktuálně nevhodná např. přítomnost dětí, které skupinu tzv. „rozjíždí“, tj. děti s výrazným ADHD, děti v odporu, děti po traumatické události apod.

Cíle programu

- 1. podpořit proces vzniku zvnitřněného nesouhlasu s užíváním NL**
  - blok „návykové látky“
- 2. podpořit schopnost identifikovat různé formy rizikového chování a zvýšit povědomí o jejich důsledcích**
  - blok „návykové látky“, „zdraví“ a „mezilidské vztahy“
- 3. podpořit osvojení efektivních forem copingových strategií pro zvládání náročných životních situací**
  - blok „zdraví“, „řešení problémů“ a „mezilidské vztahy“
- 4. podpořit volbu zdravého životního stylu**
  - blok „lidská práva a asertivita“ a „zdraví“

Aktivity, které se ukázaly jako vhodné pro cíl 1

- **Reklamní kampaň** proti kouření – metoda koláže
- **Kolik to stojí?** - seřazování krabiček cigaret podle ceny + rozpočet na měsíc
- **Časová osa** – kdy bych chtěl/a přestat kouřit (australská kampaň)
- Moje první cigareta
- Dokument **Katka**
- **Jsem fet a beru ti....**

Aktivity, které se ukázaly jako vhodné pro cíl 2

- Najdi k obrázku správný popis – motivace k diskusi o šikaně
- Strom – co chci x nechci
- Příběh alkoholika (práce s kazuistikami)
- Inzerát na nejlepšího přítele

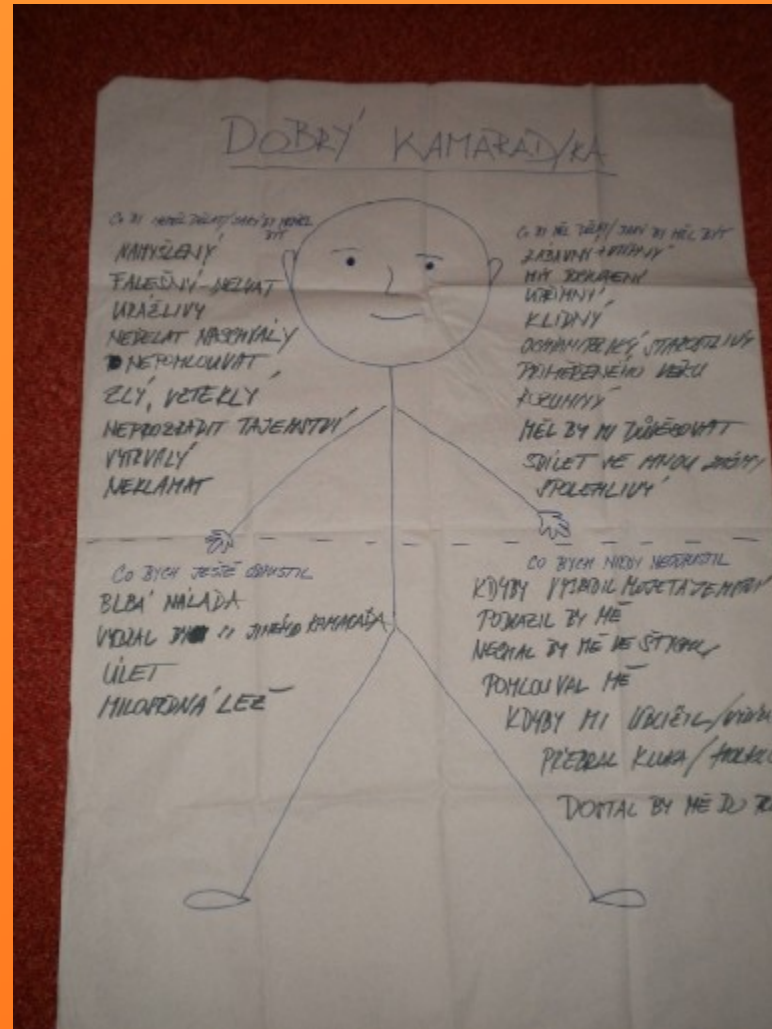
Aktivity, které se ukázaly jako vhodné pro cíl 3

- Práce s emocemi př. cestování po zemích emocí
- Ztvárnění hněvu
- Kdybych žil jako zvíře – sebevypáření, sebepřijetí
- Jak dosáhnout toho co chci
- Šnek - hra zaměřená na navazování kontaktu
- Kooperativní techniky

„Inzerát na nejlepšího přítele“

Zvládání zátěžových situací, spolupráce

- Slepí, němí, bezrucí

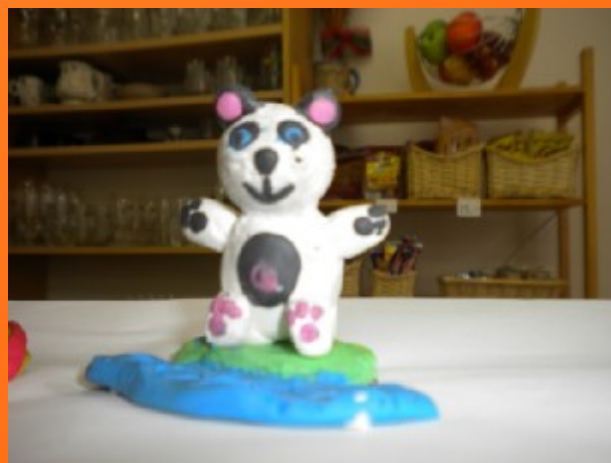
Ariadnina nit

„Kdybych žil jako zvíře“

„Kdybych žil jako zvíře“

Aktivity, které se ukázaly jako vhodné pro cíl 4

- Nabízení x odmítání
- Počítky – využívání nejrůznějších smyslů
- Skládanka: Ideální tělo
- Obkreslování těla

Co se obecně osvědčilo

- přizpůsobit program dané skupině, jejich potřebám, jejich možnostem (není možné mít jednu šablonu pro všechny skupiny)
- mít více aktivit na setkání (konkrétní výběr tady a teď)
- jít s kůží na trh, mluvit o svých zkušenostech, prezentovat svůj postoj, svoje názory i zkušenosti
- respekt (respektovat jejich postoje a názory, nenutit do aktivit, dát kompetenci i do rukou dětí, aby si mohly o některých věcech, je-li to možné rozhodovat sami př. volba některé aktivity apod.)
- mít danou strukturu, jak setkání začíná, jak končí (př. co se mi povedlo, jakou mám náladu a s čím odcházím - postupně se všechny skupiny zlepšovaly v sebereflexi a poskytování zpětné vazby)

- tréninkový pobyt - téměř u všech skupin proběhl výborně
- práce s filmem, příběhem (Katka, René, Bludičky)
- práce s konkrétním materiálem (časopisy, noviny, fotky, krabičky od cigaret, plastelína...)
- zážitkové aktivity (př. smysly, překonávání překážek)
- pohybové aktivity s cílem společné zábavy
- vedená diskuse – možnost vyjádřit svůj názor, který je plně akceptován

Aktivity, které se neosvědčily

- písemné aktivity
- málo strukturované aktivity
- soutěživé aktivity (mezi dětmi je většinou dostatečná rivalita)
- relaxační techniky
- imaginace
- obecně techniky vyžadující klid, soustředění, dlouhodobější sebeovládání

Závěry pro další práci z hlediska organizace setkání

- dát pozor na zakázku DD (skupina by měla být zaměřena na rozvoj ne na řešení problému)
- vhodně zvolit výběr dětí do programu - dva úhly pohledu: ti, co chtějí x ti, co by to potřebovali, různorodost dětí, věková blízkost, zvážit přítomnost dětí, které skupinu tzv. „rozjíždí“
- tréninkový pobyt 2x (omezit počet setkání a přidat ještě jeden výjezd)

Závěry pro další práci z hlediska obsahové náplně setkání

- posilovat frustrační toleranci (rezignace jako reakce na neúspěch)
- osvojovat si konstruktivní způsob vymezení se (rozvoj schopnosti řešit konflikty jinak než agresí)
- posilovat vlastní sebereflexi, regulaci emočního prožívání (co teď cítím, jak mi je a proč, co s tím můžu udělat...)
- prozkoumávat jaký způsobem je pro děti obvyklé vstupovat do kontaktu (sebereflexe jak jsem s druhými a jak s nimi chci být)
- procvičovat přijímání zpětné vazby (vztahovačnost jako reakce na zpětnou vazbu, tendence přecházet do obhajoby, vzdoru nebo rezignace)

- naučit děti vnímat sám sebe pozitivně (v čem jsem dobrý, co se mi daří → posílit vědomí vlastní hodnoty → zvýšení pravděpodobnosti odolávání rizikovým jevům)
- rozvoj sociálních dovedností (něco si sám zařídit, komunikace s neznámými lidmi v neznámých situacích; lze trénovat metodou hraní rolí, zvážit možnost i vyrazit do terénu)
- pracovat na schopnosti týmové spolupráce
- brát zřetel na to, že v oblasti kouření jde o intervenci ne prevenci (zaměřit se na to, proč přestat, jak přestat, co by mohlo pomoci, co mi cigareta dává a jak to získat jinak atd.)
- využívat tvořivé techniky (vhodné zejména pro děti, které mají potíže s verbálním vyjádřením)

Např. graffiti J

Projekt v roce 2013 dotačně podpořili

